

افریقا

تجارت فرا - مرزی

آلیکس سروه آفودا

حوضه دریاچه چاد

همیشه کانون تجاری بوده است که مرزهای سیاسی را

نادیده گرفته است

حوضه دریاچه چاد همیشه کانون تجارت مناطق دورافتاده بین بیابان صحرا، مناطق جنگلی خلیج گینه و فلات افریقای مرکزی بوده است.

پس از دوره استعمار و تشکیل حکومت‌های ملی در افریقا، فعالیت‌های بازرگانی در امتداد خطوط مرزی کشورها تمرکز یافتند. بازارها و شهرهای مرزی به مراکز اجرایی و کانون تجارت منطقه‌ای مبدل گشتند.

بازرگانان در این شهرها سکنی گزیدند اما ارتباط

آلیکس سروه آفودا،
ALIX SERVAIS AFOUDA
یک متخصص کشاورزی و جغرافیدان
اهل بنین است.

صادرات نیجریه از نفت می‌باشد، مبین قدرت اقتصادی این کشور است.

تفاوت‌های سیاسی. تفاوت‌های سیاسی عمدتاً در زمینه سیاست‌گذاری‌های کشاورزی، تنظیم بازرگانی خارجی و استفاده از دو واحد پولی منطقه (نایرا، پول غیرقابل تبدیل نیجریه و فرانک CFA، که بانک فرانسه تبدیل آن را ضمانت می‌کند)، است.

قطع نظر از زیانهای کلان ناشی از شیادی در کشورهای مختلف، به‌طور کلی تشدید تجارت منطقه‌ای و نواحی مرزی در حوضه دریاچه چاد موجب توسعه کشاورزی، بازار مبادله موازی، شبکه حمل و نقل، صنایع و خدمات شده است. این تجارت تنها در زمینه کشاورزی، با صدور اجازه فروش محصول مازاد به برخی مناطق و کاهش کسری محصولات حیاتی مناطق دیگر، تبدیل به عامل تأمین غذای منطقه شده است. شیوه نظارت بر ذخایر تأمین غذا از طریق مراکز تجاری مختلف، نشان می‌دهد که اقتصاد منطقه به رغم شیوه مرزبندی کشورها، کاملاً منسجم باقی مانده است.

حوضه دریاچه چاد یک چهارراه تجاری زیرمنطقه‌ای است که نیازهای نیجریه، کامرون، نیجر، چاد و کشورهای دیگر از قبیل جمهوری افریقای مرکزی را تأمین می‌کند. پویایی بازرگانی منطقه چنان است که به رغم خواسته دولتها، نوعی هماهنگی عملی از سوی ساکنان محلی برقرار می‌شود.

بازارهای منطقه دریاچه چاد

شیردوشی اوکوسورا

خود را با هوسا، کانوری، فولانی، شیوا - عرب و دیگر اقوامی که بدان تعلق داشتند، قطع نکردند. آنها به مؤسساتی وابسته بودند که قدمتشان به زمان آمد و رفت کاروانها در این منطقه می‌رسد و با قوانینی اداره می‌شدند که خاص هر گروه قومی بود. آنها عمدتاً به تجارت محصولات غذایی محلی مانند ارزن، ذرت خوشه‌ای، برنج، قارچ دنبلان، برنج وارداتی، آرد، گندم، گاو، گوسفند، بز و نیز صنایع محلی یا مصنوعات دیگر کشورها می‌پرداختند.

ماهیت فراملی فعالیتهای فوق، موجب تماس این بازرگانان با دلانان ارز، واسطه‌ها، صادرکنندگان، مقامات رسمی و دیگر دلانان شد. اما شعبه‌های دور از دسترس تجارت آنها، ماهیت تردیدآمیز برخی مراکز داد و ستد واقع در نواحی مرزی دو کشور، و فساد و قاچاق موجب شد تا بازرگانان مراکز تجاری تأسیس کنند که از نظارت دولتی به دور باشد.

تجارت گسترده

دو نوع مرکز تجاری وجود دارد. داد و ستد محصولات کشاورزی محلی در شبکه‌های کوچک شهرها و بازارهایی صورت می‌گیرد که در فواصل زمانی معین برگزار می‌شود. این نوع داد و ستد ممکن است افرادی را دربرگیرد که در دو طرف مرز یک کشور زندگی می‌کنند. همچنین در امتداد راههای مواصلاتی نیجریه، کامرون، نیجر و چاد، مراکز داد و ستد فراملی وجود دارند که به تجارت کالا و فرآورده‌های کشاورزی محلی یا وارداتی می‌پردازند. حجم و ماهیت مبادلات بین چهار کشور فوق، به سه عامل بستگی دارد:

نیازهای مکمل منتج از تفاوت‌های بوم‌شناختی. برای مثال، نیجر و چاد در ازای واردات ارزن، ذرت خوشه‌ای، قارچ دنبلان و کولا از نیجریه و کامرون، به این کشورها دام، پوست حیوانات، چرم، ماهی و نمک قلیای طبیعی صادر می‌کنند.

وضعیت اقتصادی هر کشور. نیجریه در مقایسه با دیگر کشورهای حوضه چاد، یک غول اقتصادی محسوب می‌شود. کشورهای بعدی از نظر قدرت اقتصادی به ترتیب عبارت‌اند از کامرون، نیجر و چاد که دو کشور اخیر محصور در خشکی «ساحل» و دارای منابع رشد اندکی هستند. تنوع صنایع، تولید انبوه و این واقعیت که بالغ بر ۹۵ درصد درآمد

بالا. کاروان حمل نمک در نیجر.

پایین چپ. بازاری در چاد.